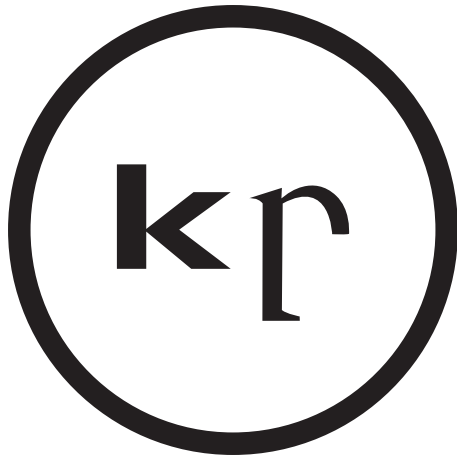

krytyka polityczna

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Stowarzyszenia im. Stanisława Brzozowskiego

ZA OKRES OD 01.01.2022 DO 31.12.2022

Sprawozdanie merytoryczne z działalności
Stowarzyszenia im. Stanisława Brzozowskiego
za okres od 01.01.2022 do 31.12.2022

Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego zostało wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego
26 września 2005 roku i od tego dnia datuje się rozpoczęcie działalności stowarzyszenia.

DANE REJESTROWE:

Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego
KRS 0000242083
REGON 140369159
NIP 701-000-25-99
Adres rejestrowy: ul. Jasna 10 lok. 3, 00-013 Warszawa
Data rozpoczęcia działalności: 26.09.2005 r.

WŁADZE STOWARZYSZENIA

W roku 2022 Zarząd Stowarzyszenia działał w następującym składzie:

Sławomir Sierakowski, prezes Zarządu Stowarzyszenia,
Michał Borucki, członek Zarządu,
Joanna Tokarz-Härtig, członkini Zarządu,
Andrzej Mikołajewski, członek Zarządu,
Mikołaj Syska, członek Zarządu.

W roku 2022 Komisja Rewizyjna działała w następującym składzie:

Beata Stasińska,
Karolina Ochab (do 29 listopada 2022),
Irena Grudzińska-Gross (od 29 listopada 2022),
Edwin Bendyk.

Spis treści

DANE REJESTROWE	4
WŁADZE STOWARZYSZENIA	4
INFORMACJE OGÓLNE	6
CELE STATUTOWE	6
FORMY REALIZACJI CELÓW	6
INSTYTUT KRYTYKI POLITYCZNEJ	8
WYDAWNICTWO KRYTYKI POLITYCZNEJ	9
DZIENNIK krytykapolityczna.pl	10
SPOŁECZNA INSTYTUCJA KULTURY JASNA 10	11
CENTRUM SPOŁECZNO-KULTURALNE W CIESZYNIE	12
FUNDRAISING & COMMUNICATION	13
FINANSE, KSIĘGOWOŚĆ, ADMINISTRACJA	14
SZCZEGÓŁOWA LISTA BARDZIEJ ZNACZĄCYCH DZIAŁAŃ	16

INFORMACJE OGÓLNE

Siedzibą Stowarzyszenia jest Warszawa, a terenem jego działania jest obszar Rzeczypospolitej Polskiej. Stowarzyszenie im. Stanisława Brzozowskiego w 2022 roku liczyło 47 osób członkowskich zwyczajnych.

OKREŚLENIE CELÓW STATUTOWYCH STOWARZYSZENIA

Celem Stowarzyszenia jest działanie na rzecz następujących zadań pożytku publicznego:

- 1) działalność na rzecz kultury, w szczególności w zakresie myśli politycznej, filozofii i nauk społecznych, literatury i sztuki oraz upowszechniania twórczości i wspierania wszelkich form aktywności artystycznej;
- 2) działalność naukowa oraz w zakresie edukacji, oświaty i wychowania;
- 3) upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji, w tym w szczególności przeciwdziałanie dyskryminacji z powodu pochodzenia, rasy, wieku, płci, orientacji seksualnej, położenia ekonomicznego, religii i przekonań;
- 4) pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, w tym w szczególności wspieranie takich grup społecznych jak osoby niepełnosprawne, seniorzy, bezdomni, bezrobotni, dzieci i młodzież, kobiety oraz inne grupy społeczne wymagające wsparcia;
- 5) działalność na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społeczeństwami.

OKREŚLENIE FORM REALIZACJI CELÓW STATUTOWYCH STOWARZYSZENIA

Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez:

- 1) prowadzenie działalności wydawniczej, publicystycznej i informacyjnej, w tym opracowywanie i wydawanie czasopism i książek;
- 2) prowadzenie działalności edukacyjno-szkoleniowej, w tym organizowanie i prowadzenie spotkań, szkoleń, seminariów i warsztatów, konferencji oraz wystaw i koncertów, a także innych przedsięwzięć zamkniętych lub otwartych, o zasięgu lokalnym, krajowym i międzynarodowym;
- 3) prowadzenie działalności naukowej i badawczej w celu rozpoznawania potrzeb oraz problemów społecznych i kulturowych różnych grup społecznych, a także upowszechniania zdobytej wiedzy i doświadczeń;
- 4) integrację i promowanie środowisk twórczych oraz wspieranie ich działań;
- 5) kampanie medialne przy zastosowaniu różnych środków przekazu;
- 6) finansowe i rzeczowe wspieranie osób fizycznych i prawnych w ramach realizacji celów statutowych;
- 7) organizowanie i wspieranie innych inicjatyw społecznych zgodnych z celami statutowymi Stowarzyszenia.

Działania Stowarzyszenia im. Stanisława Brzozowskiego

PODJĘTE W OKRESIE 01.01.2022–31.12.2022 R.

W 2022 Stowarzyszenie im. St. Brzozowskiego realizowało swoje cele statutowe w działalności Instytutu Krytyki Politycznej, Wydawnictwa Krytyki Politycznej, Dziennika krytykapolityczna.pl oraz centrów społeczno-kulturalnych w Cieszynie i Warszawie. Struktura i dywersyfikacja naszych działań jest zaprojektowana i praktykowana zgodnie z procesem tworzenia, testowania oraz implementacji idei w życie.

INSTYTUT KRYTYKI POLITYCZNEJ

jest ośrodkiem badawczym działającym w ramach Krytyki Politycznej.

Celem Instytutu jest realizacja badań, twórcze rozwijanie idei, które wypracowywane są w ramach działań całej organizacji oraz wpływanie na debatę publiczną poprzez wprowadzanie do niej nowych treści.

W swoich pracach Instytut skupia się na czterech obszarach priorytetowych: socjologia szybkiego reagowania, socjologia polityki, klimat i ekonomia oraz państwo dobrobytu i usługi publiczne.

Instytut realizuje swoje działania poprzez organizację debat, seminariów eksperckich i konferencji, publikację raportów i materiałów publicystycznych, a także publikację serii podcastowych.

Ze względu na sytuację epidemiologiczną związaną z pandemią COVID-19 część wydarzeń organizowana była online.

W 2022 roku Instytut opublikował cztery raporty z badań, dwie serie publicystyczne, trzy reportaże socjologiczne, zorganizował cztery debaty, piętnaście seminariów, opracował program seminariów Krytyki Politycznej organizowanych w ramach Akademii Demokracji Socjalnej i sześciiodcinkową serię podcastów.

Działania te dotarły do 104 tysięcy osób.

WYDAWNICTWO KRYTYKI POLITYCZNEJ

powstało w 2007 roku z ambicją ożywienia tradycji polskiej inteligencji zaangażowanej. Nasze publikacje wielokrotnie trafiały na listy bestsellerów i wpływały na kształt debaty publicznej, żeby wymienić tylko *Kapitał w XXI wieku* Thomasa Piketty'ego, *Prześnioną rewolucję* Andrzeja Ledera czy *Zakonnice odchodzą po cichu* Marty Abramowicz.

Najważniejszym zadaniem redakcji w 2022 roku był taki dobór tytułów i taka organizacja pracy, które umożliwiły wydawnictwu przejście w miarę suchą stopą przez wynikającą z wydarzeń zewnętrznych (wybuch pełnoskalowej wojny w Ukrainie, galopująca inflacja, a w związku z tym mniej pieniędzy na dobra kultury takie jak książki) zapaść na polskim rynku książki. Staraliśmy się dostosować naszą ofertę do zmieniających się warunków i korygować plany wydawnicze na rok 2022 i 2023.

W 2022 roku Wydawnictwo Krytyki Politycznej wypuściło ponad 20 nowych tytułów i wiele dodruków. Nasze książki zdobyły łącznie 12 nominacji i 6 nagród. Zorganizowaliśmy 91 spotkań wokół naszych książek, z czego 77 miało charakter stacjonarny lub hybrydowy, a 14 transmitowane było wyłącznie w internecie.

W 2022 roku ukazało się około 280 publikacji w mediach (zarówno papierowych, jak i internetowych), nasze posty na Instagramie dotarły do 246 502 tys. osób (zwiększyliśmy współczynnik wizyt na profilu o 70%), a zasięgi organiczne wynosiły średnio ok. 12 tys. osób.

W 2022 roku sprzedaliśmy prawie **87 tys. książek** oraz ponad **16 tys. ebooków i audiobooków** za 2 612 037,46 zł netto. Najlepiej sprzedająca się książka to, nagrodzona „Nike” *Czytelniczek i Czytelników, Oni* Joanny Ostrowskiej. W związku z końcem pandemii postawiliśmy na obecność na wszelkiego rodzaju stacjonarnych targach i eventach książkowych i wzięliśmy udział w ok. 20 wydarzeniach.

DZIENNIK krytykapolityczna.pl

to internetowy dziennik opinii. Każdego dnia publikujemy wywiady, komentarze, analizy. W weekendowym wydaniu zapraszamy do przeczytania recenzji filmów, seriali, książek, rozmów z twórczyniami i twórcami.

W roku 2022 na łamach dziennika ukazało się ponad 1,5 tys. artykułów o polityce, ekonomii, książkach, filmach, sytuacji społecznej – transport, mieszkania, rynek pracy, o polityce krajowej i międzynarodowej.

Co tydzień publikujemy podcasty – m.in. o prawach zwierząt, mieszkalnictwie, klimacie, energetyce. Podcastów można słuchać na platformach Spotify, Soundcloud, iTunes. Przygotowaliśmy 64 autorskie podcasty, do których zaprosiliśmy grono ekspertek i ekspertów z Polski i ze świata.

Dziennik odwiedziło w 2022 roku 4,2 mln użytkowników i użytkowniczek.

Dziennikarki i dziennikarze Krytyki Politycznej otrzymali w 2022 roku siedem nominacji i nagród branżowych.

SPOŁECZNA INSTYTUCJA KULTURY KRYTYKI POLITYCZNEJ: JASNA 10

jest instytucją kultury, której program współtworzą różne organizacje pozarządowe, kolektywy i organizacje nieformalne (np. Fundacja Automatophone, Fundacja Strefa Wolnościowa, Widok. Fundacja Kultury Wizualnej, Allianz for Black Justice in Poland, Fundacja Szajn, Zakole, Fundacja Rzecz Społeczna). Współpraca ta przybiera czasem bardzo długofalową postać (kilka lat), takie organizacje stają się częścią konsorcjum tworzącego instytucję, a czasem dotyczą jednego cyklu lub pojedynczych wydarzeń. Program Jasnej 10 składa się z programów edukacyjnych i wydarzeń kulturalnych i społecznych, które mają za zadanie odpowiadać na potrzeby społeczności i osób z mniejszości społecznych, w tym osób Głuchych, osób migranckich i uchodźczych, osób LGBT+, osób w kryzysie bezdomności, osób neuroróżnorodnych. Celem działania Jasnej 10 jest tworzenie bezpiecznej przestrzeni i wspieranie tych osób oraz grup w kreacji i realizacji ich własnych przedsięwzięć społecznych i artystycznych nakierowanych na pracę ze społecznością.

W 2022 roku mierzyliśmy się – podobnie jak inne instytucje kultury – z wyzwaniem natury globalnej, tj. popandemiczną inflacją, która znacząco wpłynęła na koszty utrzymania instytucji, jak i eskalacją rosyjskiej agresji na Ukrainę, która spowodowała napływ ogromnej fali uchodźczyń i uchodźców z Ukrainy, w tym osób migranckich pochodzących z innych krajów, których potrzeby nie zostały odpowiednio zaadresowane przez instytucje niosące systemową pomoc. Dodatkowym wyzwaniem dla Jasnej 10 była konieczność zadbania o długofalowe finansowe bezpieczeństwo, pozwalające na zapewnienie podtrzymywalności prowadzonych programów i wsparcia dla społeczności i grup mniejszościowych.

W 2022 roku realizowaliśmy następujących pięć programów: Centrum Jasna, Generation Change, MediActivism, Edukacja do Obywatelskości, Program wsparcia osób migranckich i uchodźczych.

Zrealizowaliśmy w naszej przestrzeni oraz online ok. 250 wydarzeń, w tym koncerty, pokazy filmowe, wystawy, dyskusje, wykłady, warsztaty.

Dotarliśmy do prawie 10 tys. odbiorczyń i odbiorców offline i online.

CENTRUM SPOŁECZNO- -KULTURALNE KRYTYKI POLITYCZNEJ W CIESZYNIE

to działające w Cieszynie od 2009 roku miejsce, którego program tworzą działania edukacyjne, wydarzenia kulturalne i społeczne mocno osadzone w lokalnym kontekście. Pracujemy przede wszystkim z dziećmi i młodzieżą, a od roku również z osobami migranckimi i uchodźczymi.

Wspieramy grupy nieformalne i młode organizacje działające w naszym mieście. Staramy się budować bezpieczną przestrzeń, w której wspólnie doświadczamy nowych rzeczy, rozwijamy się i wymieniamy doświadczeniami.

Głównym wyzwaniem, z jakim mierzyliśmy się w 2022 roku, były skutki rosyjskiej agresji na Ukrainę. Z dnia na dzień do Cieszyna przybyło bardzo wielu ukraińskich uchodźców i uchodźczyń, na co miasto nie było przygotowane. Staraliśmy się odpowiedzieć na ich potrzeby i pomóc odnaleźć się w nowej rzeczywistości. W tym celu poszerzyliśmy nasz stały program m.in. o **lekcje języka polskiego, bezpłatne wsparcie psychologiczne, wsparcie w poszukiwaniu pracy, szkoły czy załatwianiu spraw formalnych, warsztaty i wydarzenia integracyjne.**

Rok 2022 to również wynikający z inflacji znaczący wzrost kosztów utrzymania Świetlicy i działania zmierzające do zdobycia finansowania pozwalającego na kontynuowanie naszych działań i wsparcia dla osób migranckich i uchodźczych.

W 2022 roku nawiązaliśmy relacje z nowymi grupami odbiorców i odbiorczyń (seniorzy_ki, migranci_tki) oraz zacieśniliśmy współpracę z organizacjami, instytucjami i grupami nieformalnymi działającymi w Cieszynie (głównie w obszarze wsparcia i integracji migrantów_ek).

FUNDRISING & COMMUNICATION

pracuje nad fundraisingiem wśród osób indywidualnych w postaci stałych lub jednorazowych wpłat na konto Stowarzyszenia, zdobywaniem grantów instytucjonalnych oraz komunikacją wizerunkową i celową całej Krytyki Politycznej. Jest działem współpracującym z podstawowymi działami KP. Jego celem jest zwiększenie wpływów finansowych, a strategią umocnienie oraz rozbudowa bardziej całościowego wizerunku Krytyki Politycznej i rozszerzenie grupy wspierających i sympatyków o osoby do tej pory nieprzekonane lub nieznaną KP.

Głównymi obszarami działania jest internet, w tym media społecznościowe: Facebook, Instagram, LinkedIn, Twitter, TikTok oraz mailingi, ekosystem grantów dostępnych w Polsce i Unii Europejskiej i inne dobierane do grup dotarcia.

Poza regularnymi działaniami na początku 2022 roku została przeprowadzona kampania 1,5%, a od marca do końca roku prowadzony był projekt Sphera dotyczący wykorzystania języka wideo w komunikacji mediów niezależnych, finansowany z UE. Wspieraliśmy też językiem wideo Instytut Krytyki Politycznej oraz Wydawnictwo Krytyki Politycznej w promocji ich działań.

W 2022 roku dostaliśmy wsparcie w wysokości 556 109,17 zł. Liczba wpłat regularnych wyniosła 10 559, liczba wszystkich wpłat: 12 533, a liczba darczyńców między 824 a 935 osób miesięcznie.

FINANSE, KSIĘGOWOŚĆ I DZIAŁ ADMINISTRACJI

zapewniają sprawne funkcjonowanie całej organizacji w zgodzie z przepisami prawa oraz dbałość o terminowe wywiązywanie się ze zobowiązań względem urzędów, pracowników, współpracowników i grantodawców.

W 2022 roku zostało zaksięgowanych łącznie **13 542 dokumenty**, co w przeliczeniu na 12 miesięcy w zaokrągleniu wynosi 1 128,5 dokumentu na miesiąc.

26 maja 2022 r. Debata wokół książki *Kapitał i ideologia* Thomasa Piketty'ego z udziałem autora i Sławomira Sierakowskiego, która zgromadziła ponad 300 osób.

fot. Jakub Szafrąński

SZCZEGÓŁOWA LISTA BARDZIEJ ZNACZĄCYCH DZIAŁAŃ

poszczególnych części Stowarzyszenia w 2022 roku:

INSTYTUT:

Raporty z badań

W ramach Instytutu realizowane są badania społeczne publikowane w formie raportów publicystycznych oraz wewnętrznych raportów z badań. W 2022 roku opublikowane zostały dwa raporty skierowane do masowej publiczności: *Polacy za Ukrainą, ale przeciw Ukraińcom. Raport z badań socjologicznych* autorstwa Przemysława Sadury oraz Sławomira Sierakowskiego – który powstał we współpracy z Fundacją im. Friedricha Eberta Przedstawicielstwo w Polsce, oraz raport *Obwarzanek uzbrojony: perspektywa dla Polski* autorstwa Michała Sutowskiego, który powstał dzięki wsparciu Fundacji im. Heinricha Boella w Warszawie. Ponadto przygotowane zostały dwa wewnętrzne raporty z badań *Mapa postaw związków zawodowych względem transformacji energetycznej* oraz *Polska scena polityczna przed wyborami. Profile elektoratów, możliwe przeplewy poparcia, oczekiwana frekwencja*, które były prezentowane partnerom społecznym i politycznym w ramach zamkniętych seminariów eksperckich. Oba opracowania powstały dzięki wsparciu Fundacji im. Friedricha Eberta Przedstawicielstwo w Polsce.

Cykle publicystyczne

W celu upowszechnienia wyników badań i wywarcia większego wpływu na debatę publiczną część badań realizowanych w ramach prac Instytutu prezentowana jest w formie serii publicystycznych publikowanych na stronie krytykapolityczna.pl. W 2022 roku opublikowane zostały dwie serie publicystyczne dotyczące badań nad stosunkiem do mięsa i chowu przemysłowego wśród młodych ludzi w Polsce (pięć artykułów) oraz odnoszące się do problematyki poruszonej w raporcie *Obwarzanek uzbrojony: perspektywa dla Polski* (cztery artykuły i podcast) – tj. wyzwań związanych z dostosowaniem obecnego modelu gospodarczego w Polsce do wyzwań związanych z kryzysem klimatycznym

oraz bezpieczeństwa. Wszystkie serie publicystyczne publikowane w 2022 roku przygotowane zostały we współpracy z Fundacją im. Heinricha Boella w Warszawie.

Socjologia szybkiego reagowania

W odpowiedzi na nagłe wydarzenia, w ramach prac Instytutu wypracowany został model socjologii szybkiego reagowania, zakładający realizację badań i prezentację ich wyników w formie reportaży socjologicznych publikowanych na krytykapolityczna.pl.

W 2022 opublikowane zostały trzy reportaże socjologiczne dotyczące sytuacji kryzysu uchodźczego na granicy polsko-białoruskiej oraz polsko-ukraińskiej:

- Przemysław Sadura, Sylwia Urbańska: *Na wschodzie bez zmian*
<https://krytykapolityczna.pl/kraj/przemyslaw-sadura-sylwia-urbanska-na-wschodzie-bez-zmian-reportaz-granica/>
- Przemysław Sadura, Sylwia Urbańska: *Dwie granice, dwie Polski*
<https://krytykapolityczna.pl/kraj/przemyslaw-sadura-sylwia-urbanska-dwie-granice-dwie-polski-reportaz/>
- Sylwia Urbańska, *Strefa rozszczępienia: uchodźcy z dwóch granic na podlaskiej wsi [reportaż]*
<https://krytykapolityczna.pl/kraj/podlasie-uchodzczy-ukraina-reportaz-urbanska-granica/>

Debaty

W 2022 roku Instytut Krytyki Politycznej zrealizował cztery debaty skierowane do szerokiego grona odbiorców – osób ze świata nauki, ekspertek i ekspertów, jak również osób zainteresowanych bieżącą sytuacją społeczno-polityczną. Na szczególną uwagę zasługuje debata wokół książki *Kapitał i ideologia* Thomasa Piketty'ego, która odbyła się 26 maja 2022 roku i zgromadziła ponad 300 osób.

Seminaria eksperckie

Zamknięte seminaria eksperckie organizowane w ramach prac Instytutu skierowane są przede wszystkim do osób związanych ze środowiskiem eksperckim, naukowym, organizacjami pozarządowymi i grupami aktywistycznymi. Tematy poruszane podczas seminariów związane są z bieżącą działalnością Instytutu. W 2022 zorganizowanych zostało 15 seminariów, w tym m.in. seria pięciu seminariów eksperckich poświęconych problematyce dostosowania polskiego modelu rozwoju do wyzwań związanych z kryzysem klimatycznym oraz bezpieczeństwa w ramach projektu *Obwarzaniek uzbrojony*.

Ponadto zespół Instytutu Krytyki Politycznej był odpowiedzialny za opracowanie programów seminariów Krytyki Politycznej organizowanych w ramach Akademii Demokracji Socjalnej – projektu z obszaru edukacji politycznej, skierowanego do osób działających w organizacjach pozarządowych, związkach zawodowych oraz partiach politycz-

nych, którego celem jest podnoszenie kompetencji oraz poszerzanie wiedzy osób zaangażowanych w życie społeczne i polityczne w Polsce. Projekt realizowany był we współpracy z sześcioma organizacjami pozarządowymi (Fundacją im. Friedricha Eberta Przedstawicielstwo w Polsce, Fundacją Aleksandra Kwaśniewskiego Amicus Europae, Fundacją ICRA, Fundacją Global.Lab, Centrum im. Ignacego Daszyńskiego oraz Szkołą Liderów). Zajęcia organizowane przez Instytut poświęcone były problematyce społeczeństwa politycznego.

Podcasty

W 2022 roku przygotowana została również sześcioodcinkowa seria podcastów *Kapitał i ideologia: naprawdę krótki kurs* rozwijająca i omawiająca kwestie prezentowane w ramach publikacji.

WYDAWNICTWO:

Wśród wydanych przez nas w 2022 roku tytułów na szczególne wyróżnienie zasługują:

- Thomas Piketty, *Kapitał i ideologia* (monumentalna kontynuacja jednej z najważniejszych książek ekonomicznych ostatnich lat, czyli *Kapitału w XXI wieku*), wydana we współpracy z Instytutem Francuskim w Warszawie oraz mBankiem;
- bell hooks, *Gotowi na zmianę*;
- Byung Chul Han, *Spoleczeństwo zmęczenia i inne eseje*;
- Wilhelm Sasnal. *Tytuł niepodany [Taki pejzaż]*, pod redakcją Adama Szczyka (we współpracy z warszawską Fundacją Galerii Foksal i Muzeum Polin);
- Bartosz Jakubowski, *Zderzenie czołowe. Historia katastrofy kolejowej pod Szczekocinami*;
- Agnieszka Kościańska, Michał Petryk, *Odejdź. Rzecz o polskim rasizmie*;
- Agnieszka Kościańska, Michał Petryk, *Odejdź. Rzecz o polskim rasizmie*;
- *Pamiętniki pandemii* (we współpracy z Wydziałem Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego).

Nagrody i nominacje

W 2022 roku nasze książki zdobyły łącznie 12 nominacji i 6 nagród:

- *Zderzenie czołowe* – Nagroda Czytelniczek i Czytelników konkursu Grand Press – Reporterska Książka Roku
- *Oni* – Nagroda „Nike” Czytelniczek i Czytelników
- *Dezorientacje* – brąz w nagrodzie KTR (kategoria design)

- *Niech sobie nie myślą, że jesteśmy kolaborantami* – Książka Historyczna Roku im. Karola Modzelewskiego
- *Dezorientacje* – Genderowa Książka Roku
- *Dezorientacje* – Najpiękniejsza Książka Roku
- *Zderzenie czołowe* – nominacja do konkursu Grand Press – Reporterska Książka Roku
- *Lokalsi* – nominacja do konkursu Grand Press – Reporterska Książka Roku
- *Odejdź* – nominacja do Nagrody im. Marcina Króla
- *Oni* – nominacja do Genderowej Książki Roku
- *Oni* – finał literackiej nagrody „Nike”
- *Oni* – finał Nagrody im. Tomasza Strzembosza
- *Dezorientacje* – nominacja do Genderowej Książki Roku
- *Słowacki. Wychodzenie z szafy* – nominacja do Genderowej Książki Roku
- *Dezorientacje* – nominacja do nagrody KTR (kategoria design)
- *Dezorientacje* – nominacja do nagrody Najpiękniejsza Książka Roku
- *Ekonomia obwarzanka* – nominacja do nagrody Najpiękniejsza Książka Roku
- *Warszawski Trójkąt Zagłady* – nominacja do Nagrody Literackiej m.st. Warszawy

Spotkania autorskie

W 2022 roku odbyło się 91 spotkań wokół naszych książek, z czego 77 miało charakter stacjonarny lub hybrydowy a 14 transmitowane było wyłącznie w internecie. Spotkania z autorami wydanych przez nas książek odbywały się na terenie całego kraju, m.in. w Gliwicach, Częstochowie, Krakowie, Gdańsku, Bielsko-Białej, Łodzi, Warszawie, Poznaniu czy Cieszynie. Zacieśniliśmy współpracę z bibliotekami – nasi autorzy pojechali do m.in. Koronowa, Tychów, Łodzi, Częstochowy i Raciborza. Nie zabrakło nas także na mapie festiwali i dużych wydarzeń literackich – spotkanie wokół *Kto się boi gender?* na festiwalu Góry Literatury, *Dezorientacji* – OFF Festival, *Niech sobie nie myślą, że jesteśmy kolaborantami* na Literackim Sopocie, *To nie jest propaganda* na Festiwalu Conrada, czy *Onych* i *Dezorientacji* na Igrzyskach Wolności w Łodzi.

Obecność w mediach

W 2022 roku ukazało się około 280 publikacji w mediach (zarówno papierowych, jak i internetowych) dotyczących naszych książek (w tym m.in. Tok FM, Vogue.pl, „Gazeta Wyborcza”, „Polityka”, Onet.pl, „Dziennik Gazeta Prawna”, „Nowe Książki”, Wirtualna Polska, „Znak”, „Tygodnik Powszechny”, Dzień Dobry TVN, Klub Jagielloński, TVN24, „Super Express”, „Forbes Women”, Kultura Liberalna, Noizz.pl, „Magazyn Książki. Magazyn do Czytania”, „Newsweek”, „Pismo”, RDC, Gazeta.pl). Nasi autorzy gościli w 23 podcastach – m.in. *Oswoić gender*, *Drzazgi świata*, *Podróż bez paszportu*, *Międzymiastowo*, *Książki. Magazyn do Czytania* – podcast Michała Nogasia.

Nasze posty na Instagramie dotarły do 246 502 tysięcy osób – zwiększyliśmy współczynnik wizyt na profilu o 70%. Przygotowaliśmy 189 postów na Instagramie, rozpoczęliśmy także nowy cykl postów (posty karuzelowe z fragmentami książek), których zasięgi organiczne wynosiły średnio około 12 tys. osób.

DZIENNIK:

O czym pisaliśmy

Na łamach dziennika pisaliśmy dużo o pełnoskalowej inwazji Rosji w Ukrainie i uchodźcach, których kilkaset tysięcy dotarło do Warszawy czy przejeżdżało przez nią. Specjalnie dla tych osób przygotowaliśmy cykl podcastów w języku ukraińskim *Карта Варшавяка*.

Dla Krytyki Politycznej zainteresowanie ukraińskimi i białoruskimi sprawami nie zaczęło się 24 lutego 2022 roku albo wraz z początkiem kryzysu uchodźczego latem 2021 roku, ale oba wydarzenia w oczywisty sposób zmieniły wiele – w tym także pracę redakcyjną. Nieustannie próbowaliśmy choć odrobinę złamać kody wojny informacyjnej, poszukiwać faktów w zalewie propagandy i wyobrazić sobie, jakie wyzwania mogą nas jeszcze czekać w związku z jednym z najważniejszych wydarzeń współczesności. Dzięki temu powstało mnóstwo mądrych materiałów – komentarzy, wywiadów, reportaży, podcastów – które nie zawsze z taką samą siłą przebijają się przez podejrzane algorytmy, ale pozwalają spojrzeć na nowo m.in. na obronność, politykę zagraniczną czy pomaganie słabszym – przez państwo i nas samych.

Najciekawsze materiały o inwazji Rosji na Ukrainę zebraliśmy w książce *Co wyrośnie z kieszeni pełnej ziaren słonecznika?* pod redakcją Agnieszki Wiśniewskiej i Michała Sutowskiego.

Najchętniej czytane teksty

W najchętniej czytanych tekstach Krytyki Politycznej 2022 roku nie zajmowaliśmy się rzeczami błahymi, oprócz wojny w Ukrainie konsekwentnie pisaliśmy o osobach z niepełnosprawnościami, prawach pracowniczych, niewydolności państwa, kryzysie kosztów życia czy sytuacji mieszkaniowej.

W 2022 roku najpopularniejszym tekstem na łamach był artykuł Agnieszki Szpili *Gdzie są te dzieci? W dupie!* Dużo powiedziano o tekście Szpili – że porusza temat istotny dla olbrzymiej części społeczeństwa, że jest mocny i wstrząsający, budzący sprzeciw. Rzadko jednak podkreśla się jego czysto warsztatową siłę: problem świadczenia pielęgnacyjnego – tych słynnych 2119 zł, po otrzymaniu których rodzice OzN nie mogą podjąć pracy w żadnym wymiarze – był przecież znany już wcześniej. Ale to osobista, eklektyczna forma – manifest ogniowkurwu, który odróżnia ten tekst od bliźniaczo do siebie podobnych reportaży, publicystyki czy naprędce skleconych newsów. Tekst Szpili komentowali u nas m.in. Dorota Próchniewicz, Anna Sikorska i Rafał Bakalarczyk i z pewnością będzie on powracał jako punkt odniesienia dla dążeń osób opiekujących się OzN.

Za ten tekst Agnieszka Szpila dostała nagrodę Grand Press, której nie odebrała. Jej gest i słowa odnoszące się do ponizenia jej przez szefa jury nagrody rozpoczęły najpierw zakulisową, a po reportażu w „Gazecie Wyborczej” w roku 2023 medialną dyskusję o tej nagrodzie.

Drugim najchętniej czytany materiał był wywiad z Agnieszką Wiśniewską z Tomaszem Lisem. To w tym wywiadzie padły słowa: „Przyznaję, moje metody były retro. A może bardzo retro”. Wizyty Agnieszki Wiśniewskiej w radiu i telewizji pomogły wnieść do zdominowanej przez mężczyzn w średnim wieku debaty publicznej świeże, feministyczne spojrzenie – i dotrzeć z nim do większej grupy odbiorców. Redaktorka naczelna przeprowadziła też w 2022 roku kilka świetnych rozmów o pracy – na przykład w branży filmowej czy w polityce – i o mediach: o tym, jak sprawić, żeby były one mniej zmaskulinizowane, mniej wyniszczające dla pracowników i pracownic niezależnie od zajmowanego stanowiska. Po oskarżeniach wobec byłego naczelnego „Newsweeka” nie wszystkim podobało się dawanie Lisowi miejsca na odpowiedź, ale czasem wystarczy pozwolić komuś mówić. To właśnie przez ten pryzmat powinniśmy czytać ten wywiad – jako część większej całości, a zarazem studium modelu zarządzania, który trochę zbyt wolno odchodzi do lamusa.

Innym chętnie czytany i komentowany tekst był artykuł Magdaleny Czubaszek *Plaga gówno-dziennikarstwa. O kondycji autorów pogardzanych*. Tylko w listopadzie 2022 roku pracę w polskich mediach straciły setki osób, także dziennikarki i dziennikarze o wieloletnim stażu i ugruntowanej renomie. Czy to nie dziwne, że po latach przystosowywania się do cyfrowych realiów – w momencie gdy klikamy w reklamy częściej niż kiedykolwiek, a dziennikarstwo, jak często słyszeliśmy po 24 lutego, pokazało swoją istotność w świecie fake newsów – nawet duże firmy medialne sądzą, że spokojnie poradzą sobie bez 10, 15 czy 70 osób umiejących pisać? Być może, jak pokazuje tekst Magdaleny Czubaszek, cały system medialny – np. wyobrażenie o masowym odbiorcy i niewyraźna dosłownie pogarda dla niego – wymaga przebudowy. Gniew i błyskawiczne wypalenie dziennikarek i dziennikarzy, przychodzących do gazety czy portalu tuż po studiach, raczej nie pomogą windować tytułu w górę. Ich rozczarowania nie da się przykryć miłymi deklaracjami czy prestiżowymi nagrodami dla lepiej wynagradzanych kolegów – a Czubaszek świetnie uchwyciła ten oddolny, jeszcze tłamszony bunt.

Nagrody

Autorki materiałów dziennikarskich i ich teksty spotkały się z uznaniem czytelników i branży medialnej. Agnieszka Szpila otrzymała wspomnianego Grand Pressa i nagrodę „Twarze ubóstwa” im. Bartosza Mioduszewskiego, Jagoda Grondecka nagrodę „Wysokich Obcasów”, Katarzyna Przyborska nominację do Nagrody im. prof. Romana Czerneckiego, Paulina Siegień nominację do Grand Press, a Magdalena Czubaszek i Sławomir Sierakowski byli nominowani do nagrody Dobry Dziennikarz.

JASNA 10:

W 2022 roku realizowaliśmy pięć następujących programów:

- **Centrum Jasna**, finansowany przez m.st. Warszawa, realizowany w partnerstwie z Fundacją Automatonphone, Fundacją Strefa Wolnościowa, Fundacją Kem, Widok. Fundacją Kultury Wizualnej. Celem programu było dostarczenie oferty kulturalnej dla mieszkanki i mieszkańców Warszawy, wsparcie wymiany interdyscyplinarnej pomiędzy podmiotami tworzącymi ofertę kulturalną w różnych dziedzinach kultury, sztuki i nauki, wsparcie środowisk twórczych, wsparcie mniejszości i grup dyskryminowanych (uchodźczynie i uchodźcy, osoby Głuche, osoby LGBT+, osoby w kryzysie bezdomności).
- **Generation Change**, finansowany z funduszy EOG w ramach programu Aktywni Obywatele – Fundusz Krajowy, realizowany w partnerstwie z Centrum Interseksjonalnej Sprawiedliwości, Fundacją Rzecz Społeczna oraz European Community Organizing Network. Celem tego programu jest wspieranie organizacji, grup i kolektywów nieformalnych, które stawiają sobie cele rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i działają przede wszystkim w trzech miastach: w Cieszynie, Warszawie i Gdańsku.
- **MediActivism**, finansowany z funduszy Unii Europejskiej w ramach programu Erasmus +, w partnerstwie z Fanzin-go, Kurziv, Les Têtes de l'Art, ZEMOS98 oraz European Cultural Foundation. Celem projektu było wspieranie w poszczególnych krajach lokalnych inicjatyw aktywistycznych, które zajmowały się tematem „prawa do miasta”.
- **Edukacja do Obywatelskości**, finansowany z funduszy EOG, realizowany w partnerstwie z Fundacją Rzecz Społeczna, Centrum Rozwiązań Systemowych oraz Phronesis. Celem projektu jest podnoszenie kompetencji organizatorów społecznościowych poprzez szkolenia, produkcję podręcznika oraz gry.
- **Program wsparcia osób migranckich i uchodźczych**, finansowany przez Fundację Erste, którego celem było dostarczenie oferty kulturalnej oraz wsparcia w integracji osób przybyłych do Polski po eskalacji rosyjskiej agresji na Ukrainę.

W 2022 roku zrealizowaliśmy w naszej przestrzeni oraz online ok. 250 wydarzeń, w tym koncerty, pokazy filmowe, wystawy, dyskusje, wykłady, warsztaty. Dotarliśmy z naszą ofertą do prawie 10 tys. odbiorczyń i odbiorców offline i online.

W 2022 roku w zespole Jasnej 10 pracowało 10 osób, z czego w drugiej części roku odeszły trzy osoby, a dołączyły dwie nowe. Osoby pracujące w zespole Jasnej 10 pełnią funkcję koordynatorek/koordynatorów projektów, obsługi i rozwoju publiczności, zarządzania przestrzenią i produkcją wydarzeń, fundraisingiem, wsparcia kuratorskiego dla artystek i aktywistek realizujących swoje projekty zarówno w przestrzeni Jasnej 10, jak i w innych instytucjach kultury, w przestrzeni publicznej oraz innych miastach i online.

CENTRUM SPOŁECZNO-KULTURALNE CIESZYN

Projekt Młodzieżowe Laboratorium Samorządowe (październik 2021 – lipiec 2023)

To projekt, którego celem jest wzmocnienie poczucia sprawczości wśród młodzieży licealnej ze Śląska Cieszyńskiego oraz wzrost zaangażowania młodych osób w działania na rzecz lokalnej społeczności. Program projektu tworzą seminaria międzyobszarowe, warsztaty, wizyty studyjne oraz wydarzenia integracyjne. Omawiamy globalne problemy z lokalnej perspektywy, razem szukamy rozwiązań i odpowiedzi na nurtujące młodych pytania. W 2022 roku osoby uczestniczące w projekcie w ramach wspomnianych seminariów i warsztatów miały okazję pracować m.in. z Edwinem Bendykem, prof. Przemysławem Sadurą, Justyną Suchecką oraz dr Katarzyną Kasią.

W 2022 roku w ramach projektu zorganizowaliśmy: 11 seminariów, w których uczestniczyło w sumie 169 osób. Poruszyliśmy tematy związane m.in. z transportem publicznym, zdrowiem psychicznym młodzieży, lokalnym dziennikarstwem, organizacją pracy Młodzieżowej Rady Miasta; 2 wizyty studyjne w redakcji BB w Bielsku-Białej (prowadzonej przez Fundację Zróbmy.To – partnera projektu) oraz w Spółdzielni Ogniwo w Krakowie, w których uczestniczyły 32 osoby; 4 warsztaty, w tym: 3 warsztaty poświęcone wiedzy samorządowej prowadzone przez tutorów realizujących program (49 osób uczestniczących) i jedne 2-dniowe warsztaty poświęcone zagadnieniom współpracy z samorządem i tworzenia polityk lokalnych zorganizowane w okresie ferii zimowych (19 osób).

Rezultatem projektu jest m.in. powołanie w Cieszynie Młodzieżowej Rady Miasta.

Finansowanie: Program Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny | Projekt objęty honorowym patronatem burmistrzyni Cieszyna Gabrieli Staszkievicz.

Program wsparcia i integracji osób uchodźczych i migranckich

Jesienią 2021 roku nawiązaliśmy współpracę z grupą nieformalną Granica dla Granicy, która zajęła się nagłaśnianiem wśród społeczności lokalnej informacji na temat sytuacji osób uchodźczych i migranckich na polsko-białoruskiej granicy. Wspólnie organizowaliśmy w Cieszynie happeningi, akcje informacyjne w lokalnych mediach, warsztaty i debaty. Po 24 lutego 2022 roku nasze działania skupiły się głównie na wsparciu i integracji osób przybyłych do Cieszyna z Ukrainy. Założyliśmy grupę FB Cieszyn dla Ukrainy, przygotowaliśmy poradnik internetowy, w którym nowo przybyłe osoby mogły znaleźć najważniejsze informacje dotyczące organizacji życia w naszym regionie. Staraliśmy się sieciować organizacje i instytucje działające na rzecz uchodźców i uchodźczyń, usprawnić przepływ informacji między nami. Jednocześnie zatrudniliśmy osobę koordynującą naszymi działaniami oraz osobę, która w pierwszych miesiącach 2022 roku asystowała nowo przybyłym podczas wizyt w szkołach, urzędach itp. Uruchomiliśmy regularne lekcje języka polskiego, a w okresie wakacji dzięki wsparciu wolontariuszy również konwersacje z języka polskiego. Organizowaliśmy warsztaty (prowadzone również przez same osoby uchodźcze), wydarzenia integracyjne oraz spacer i wycieczki. Spotykała się u nas również grupa osób, która przez kilka miesięcy robiła świece okopowe wysyłane do Ukrainy. W sumie w naszych wydarzeniach uczestniczyło ponad 300 osób. W 2022 roku udało nam się również zdobyć środki na kontynuację tych działań w ramach programu goścINNY Cieszyn, którego oficjalna inauguracja

odbyła się 17 grudnia 2022 roku. W ramach projektu przez cały 2023 rok działa u nas Centrum Integracji i Wsparcia Imigrantów i Imigrantek. Pracujemy również (we współpracy z lokalnym samorządem, organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami migranckimi) nad Cieszyńskim Modelem Integracji i Wsparcia. Projekt swoim honorowym patronatem objęła burmistrzynie Cieszyna Gabriela Staszkiwicz.

Finansowanie: prywatni darczyńcy, Erste, Program Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny (projekt goścINNY Cieszyn).

Działania teatralne

Od kilku lat za realizację działań teatralnych w Świetlicy odpowiada Bogusław Słupczyński. W 2022 roku pracował z trzema grupami wiekowymi: z dziećmi (15 osób), z młodzieżą (4 osoby) oraz od drugiej połowy roku z 4 dorosłymi uchodźczyniami z Ukrainy. Są to bardzo często osoby ze specjalnymi potrzebami, wywodzące się z bardzo różnych środowisk, dla których teatr to przede wszystkim możliwość wyrażenia siebie i przynależności do grupy.

W maju i czerwcu odbyły się dwa pokazy przygotowanego wspólnie z dziećmi spektaklu *Szkoła Marzeń*, którego scenariusz powstał na bazie własnych doświadczeń szkolnych uczestniczek i uczestników zajęć. W pokazach uczestniczyło w sumie 60 osób. Jesienią grupa powiększyła się o kilka osób (ukraińskie i czeskie dzieci) i zaczęła pracę nad nowym spektaklem na podstawie książki *Mama zawsze wraca* Agaty Tuszyńskiej. Premiera spektaklu odbędzie się w czerwcu 2023 roku.

Grupa młodzieżowa poznawała twórczość austriackiej pisarki Ingeborg Bachmann i przygotowała czytanie performatywne fragmentów jej książki *Malina* (wydarzenie miało charakter zamknięty i wzięło w nim udział 11 zaproszonych osób).

Praca z dorosłymi uchodźczyniami z Ukrainy polegała na ćwiczeniu języka polskiego poprzez wspólne poznawanie i czytanie polskiej poezji i prozy. W maju 2023 roku odbyła się publiczna, pamięciowa prezentacja wybranych tekstów w wykonaniu uczestniczek zajęć (w wydarzeniu wzięło udział 20 osób).

Realizacja działań teatralnych była możliwa dzięki wsparciu finansowemu naszych darczyńców (Fundacja Orange, Erste).

Debaty, spotkania autorskie, wydarzenia kulturalne i warsztaty

W 2022 roku zorganizowaliśmy 6 spotkań autorskich, wśród których na szczególną uwagę zasługuje spotkanie z czeskim pisarzem Jaroslavem Rudišem. Wydarzenie odbyło się 22 kwietnia i było współorganizowane z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach oraz Uniwersytetem w Ostrawie. W wydarzeniu udział wzięły osoby z Polski i z Czech (około 40 osób).

Współorganizowaliśmy 2 debaty: 25 maja bardzo ważną dla nas debatę w ramach Forum Przyszłości Kultury pt. *Spółeczna instytucja kultury*, w której udział wzięły Natalia Kałuża i Joanna Wówrzeczka z naszej Świetlicy, oraz 14

czerwca debatę *Młodzi mają głos: jaka szkoła cieszy?* w ramach Programu Generation Change i kampanii realizowanej przez grupę nieformalną Szkoła cieszy-n.

Udało nam się również zorganizować 6 warsztatów dla bardzo różnych grup odbiorczyń i odbiorców. Do najciekawszych zaliczyć można marcowe dwudniowe warsztaty dla młodzieży 16+ i osób studenckich, poświęcone kształtowaniu głębokiej uwagi w otoczeniu cyfrowym, prowadzone przez Annę Cieplak oraz dr. hab. Michała Krzykawskiego.

W 2022 roku po raz kolejny zorganizowaliśmy Objazdowy Festiwal Filmowy WATCH DOCS. Prawa Człowieka w Filmie (30–31 sierpnia) oraz jesienią WATCH DOCS na bis. W sumie w 2022 roku zaprezentowaliśmy dziewięć filmów, które zobaczyło 127 osób.

W 2022 roku zorganizowaliśmy również specjalne warsztaty i wycieczki dla dzieci w ramach ferii zimowych oraz wakacji (w sumie dla 15 dzieci). W naszej Świetlicy prowadzimy również księgarnię. W ramach Nocy Księgarń (7.10) oraz z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia (3.12) odbyły się u nas kiermasze książek, w których udział wzięło około 70 osób.

Realizacja wyżej opisanych działań była możliwa dzięki wsparciu finansowemu darczyńców (Fundacji Orange oraz darczyńców indywidualnych).

